

'STRAATHELDEN' EN BEDELAARS : FRANS DE POTTER BESCHRIJFT JAN DEN BULT EN ZIJN NEGENTIENDE-EEUWSE GENTSE COLLEGA'S

Luc Devriese

Dank zij het verdwijnen van het roemruchte 'IJzeren Gordijn' en het ten dele wegvallen van de nationale grenzen binnen Europa, herleeft sinds het begin van ons derde millennium een wel heel oude traditie: de straatbedelarij. Bedelaars weten hun standplaats of zitplaats te kiezen. Voorkeurplaatsen sinds mensenheugenis waren kerkportalen. Actueel zal je de beroepsbedelaars wel niet meer vinden in de vele kerken waar nog nauwelijks iemand binnenkomt, maar bij een toeristische trekpleister van formaat als de Gentse Sint-Baafskathedraal zijn ze trouw op post. In sommige landen bleven portaalschooiers doorlopend aanwezig, maar bij ons moeten ze ergens in de jaren 1800 verdwenen zijn. Met uitzondering wellicht van de oorlogsjaren en bedevaartsoorden bleven we in deze met welvaart gezegende streken ongeveer een eeuw 'bedelaarloos'. Nu zijn ze terug van weggeweest ... Getuige de hierbij gereproduceerde foto genomen op een zondagmorgen aan het westportaal van Sint-Baafs, anno 2012.

Frans De Potter (1834 – 1904) gaf in deel 5 van zijn met historische en bouwkundige beschrijvingen overladen acht - delige Geschiedenis van Gent van den oudsten tijd tot heden een fraaie beschrijving van dergelijke praktijken. Nogal onverwacht week hij af van zijn gewone stramien om een opvallend levendig beeld ten voeten uit te borstelen van Jan den Bult, prominent vertegenwoordiger van het Gentse bedelaarsgild in de eerste helft van de 19de eeuw, gevolgd door enkele notities over diens collega's, allen 'zonderlinge gasten'. De Potter publiceerde dit in 1888 en hij voegde er aan toe dat bedelarij (althans in het stadscentrum) toen niet meer bestond: 'onloochenbaar bewijs dat de lage stand hier in beschaving en zedelijkheid gevorderd is', zo noteerde hij er bij.

Wellicht omdat de beschreven figuren ondergesneeuwd liggen in de ongeveer vierduizend bladzijden tekst van De Potter's 'Gent ...', bleven ze, op enkele pittoreske persoontjes na (Kokedie, Triconi), onbekend. Verwante (vooral 'leuke') types werden beschreven in het werkje van Max Trenteseau 'Gentsche Typen. Folkloristische verhalen van Jan Pek' (Gent, s.d.), in 'Galerij van Gentsche Typen' van Emiel Andelhof, een uitgave van de Bond der Oostvlaamsche folkloristen, Gent, 1942. Meer dan waarschijnlijk putte Lodewijk Lievevrouw-Coopman voor meerdere van zijn "Oude Gentsche Typen" (Gent, 1942) uit De

Potter's werk. Hij geeft zelf aan dat hij die kerels, op een enkele uitzondering na, nooit gekend heeft.

Het hiernavolgende is met enkele minimale wijzigingen, hier en daar een woordje uitleg en van tussentitels voorzien, integraal overgenomen uit De Potter's 'Gent ...' (deel 5, p. 295 - 303) in de door hem gebruikte ouderwetse spelling en bewoordingen - in onze ogen mooi passend bij dit onderwerp. De beschrijving vangt aan op het pleintje voor het westportaal onder de mas-sieve toren, toen veel minder uitgestrekt dan het huidige Sint-Baafsplein

(L.D., A.B.).

Afb. 1 Bedelaars voor de Sint-Baafskathedraal.

Het pleintje biedt niets merkwaardigs aan, noch voor het verleden, noch voor het tegenwoordige, althans wat de gebouwen betreft, ter uitzondering van de kerk, over welke wij verder zullen handelen; maar het was, gedurende vele jaren, het tooneel van de zonderlinge zeden en manieren eeniger Gentsche straathelden, die daar standplaats kozen: typen zonder weerga, thans, gelukkig, totaal verdwenen, en alleen nog bekend in oude gazetten, almanakken en liedjens. Om deze reden willen wij het jongere geslacht er iets over mededeelen ; de schets moge dienen tot eene bijdrage van het volksleven, thans in zooverre gewijzigd dat, na het verdwijnen van de bedoelde zonderlinge gasten, geene andere in de plaats zijn getreden : onloochenbaar bewijs dat de lage stand hier in beschaving en zedelijkheid is gevorderd.

Jan den Bult, geprivilegieerde schooier

Sedert het begin der jaren 1800 stond er aan den hoek der Kruisstraat een ventje, dat iederen voorbijganger, die wat deftig was uitgedoscht, gelijk de personen, die van doops-, huwelijks- en begravingsstoeten deel maakten, als zijne begunstigers beschouwde. Door zijne ouders opgeleid tot het bedelaarssteltje, kende hij niets dan dat, en daar ofwel de natuur, ofwel de achteeloosheid van de verzorgers zijner jonge jaren hem eenen tamelijk hoogen bochel op zijnen rug hadden doen wassen, scheen hij als voorbestemd om het medelijden der meerbegunstigde menschenkinderen op te wekken. Daarin slaagde hij dan ook wonderwel.

Daar men bij Jan den Bult (zoo was het ventje getiteld) tamelijk wel de eindjes aan elkaar wist te knopen, kreeg hij, de mannelijke jaren bereikt hebbende, lust om voor eigen rekening de hand te gaan uitsteken. Uitnemend praktisch, vestigde hij zich zoo dicht mogelijk bij de plaats waar hij zijn 'bedrijf' zou uitoefenen, te weten in eenen kelder bij Sint - Baafs. Daar smeerde hij, op eigene manier, met de centen en kluiten welke het schooien hem opbracht, en hij smeerde goed, wetende dat zijn inkomen niet zou verminderen. Als Jan wel gegeten en gedronken had, kwam hij weer naar buiten en legde zich, bij warm en zonnig weer, nevens den keldertrap, gelijk een echte lazzaroni (straatvolkje in Napels - nvdr), op het plankier, juist breed genoeg voor hem, om zijn noenslaapje te doen. Het uilke gevangen hebbende, ging hij weer naar den hoek der Kruisstraat de vrome bezoekers afwachten, onder welke er vele, uit oude gewoonte, reeds de hand in den zak staken vóór zij hem naderden.

Jan richtte iedereen het woord toe, heer en mevrouw, priester en leek, dienstbode en soldaat, oude jonkers en jonge coquettes. Zijne aanspraken waren nu en dan doorspekt met een goed woord of eenen groven kwinkslag. Bracht men een kerstekind ter kerke, 't klonk uit den mond van Jan den Bult : "Proficiat, Peetje! Meetje, van herte proficiat!". Kwam er een paar om door den pastoor gebonden te worden, 't klonk nog eens "Proficiat!" met een woordje van aanbeveling bij den bruidegom, met een alledaagsch complimentje aan de bruid, 't zij voor hare gestrikte en gelinte muts, 't zij voor haar eigen fraai fatsoen. Bij begrafenis en uitvaart wist Jan een gezicht te zetten droever nog dan van den "krijtscher", de nabestaanden een woord van compassie toevoegende. Kwamen er vreemdelingen naar de kerk, Jan schoot, rap gelijk de bliksem, er zich tusschen en diende hun tot cicerone (gids voor merkwaardigheden - nvdr). In deze hoedanigheid wist hij dingen te vertellen, die verbazend waren, over predikstoel en altaren, graftomben en schilderijen, onder welke hij verzekerde dat er een half dozijn van Rubens waren. zeker zijnde dat hem niemand kon tegenspreken. In den tijd van zijnen "fleur" immers kende men geen Guide de Gand (stadgids voor Gent door A. Voisin, eerste uitgave 1826 - nvdr), terwijl verreweg de meeste Gentenaren zoo veel wisten van de geschiedenis hunner stad en dezer monumenten als een Kempische boer van het zeevaren.

Aan de kerkdeur van St.-Baafs stond Jan niet alleen: nog andere leden van 't bedelaarsgild, van beide geslachten, wachtten daar iederen morgen op de aalmoes, en als 't geval wilde - bij voorbeeld bij eene begrafenis of doop - dat er een handvol centen of een half-frankske voor allen ten beste gegeven werd, de gift kwam in Jan's handen om te bedeele. Te zijner eere moet gezegd worden dat hij daarbij over het algemeen eerlijk te werk ging.

Wie 'Jan den Bult' wenschte te spreken was zeker hem aan of omtrent de hoofdkerk te zullen vinden, ter uitzondering van den vrijdagmorgen, toen hij op de Pouillemarkt (tussen de nieuwe stadshal en het stadhuis - nvdr) rondsloenterde om het kansje te hebben de kiekens of hazen, door zijne beste kalanten gekocht, naar huis te dragen. Was 't hem gelukt dan eenige boodschappen te mogen doen, de jeneverwinkels deelden van de ontvangen centen mee en 's middags keerde Jan, even onnoozel als de ganzen en kiekens, welke hij gedragen had, naar zijnen kelder.

Toen de avond begon te vallen, trok Jan, moe van staan en van babbelen, naar den jeneverwinkel en keerde een paar uren later, 'wel gedaan', al waggelend terug naar zijnen kelder, bij zijne vrouw, die maar trachten moest met het overschot der ontvangst voor haar zelve klaar te komen.

Jan den Bult in zonderlinge situaties

Jan den Bult had meer dan één zonderling avontuur. In 1814 werd hij door eenen hoop Kozakken bij de kraag gevat en opgeleid als spioen, omdat hij, naar men zegde, zekere depechen had overgedragen aan generaal Carnot te Antwerpen. Gelukkig voor den bochel ontkwam hij aan de Russische knout en kogels, dank aan de inkomst te dezer stede van generaal Maison, die den armen Jan op vrije voeten hielp.

Eenige jaren nadien zat Jan's zuster voor de rechtbank onder betichting van landlooperij, en de bochel zou voor haar pleiten... Na eene meer dan gewone maat babbelvocht gedronken te hebben nam hij inderdaad het woord en wist door zijn pleidooi derwijze den lachlust van den rechter gaande te maken, dat de beschuldigde het ontstond met eene gevangzitting van zes dagen. De verdediger nochtans (schrijft een zijner tijdgenooten) vergat dat het paleis van vrouw Themis niet het hoekje bij Sint - Baafs is en de rechter niet aan te spreken was gelijk de meeste zijner kalanten en jenevermaats. Hij bejegende de uitspraak met zekere uitdrukkingen, die konden geacht worden 'Gentsch' te zijn, maar gansch in strijd met de deftigheid, ten opzichte der justitie in acht te nemen, zoodat de te luid- en te grof bespraakte advocaat, als honorarium voor zijne rechtsgeleerde toespraak, eene veroordeeling kreeg tot vijftien dagen gevang.... De lezer zal begrijpen dat het ons onmogelijk is een staaltje mee te deelen der "welsprekendheid" van Jan den Bult: vele door hem gebezigde woorden in geen Nederlandsch-, zelfs in geen straattaalwoordenboek te vinden zijnde.

Een gansch nutteloos wezen was Jan evenwel niet. De politie, wel wetende dat hij met allerlei straatloopers en dronkaards in gesprek trad, kwam hem meer dan eens inlichtingen vragen over gasten, die op een slecht bladje aangeschreven stonden. Daarom liet zij hem gerust en was Jan eigenlijk een geprivilegieerde schooier. Eenen ouden top heeft hij niet geschoren; hij moet, bedriegt ons geheugen ons niet, omtrent het einde der jaren veertig naar het pierenland vertrokken zijn.

Triconi, schilder en 'grove-diamantslijper'

Triconi behoorde tot eene familie, die het vroeger tamelijk wel gesteld had. Hij begon zijne loopbaan als kladschilder en zijn laatste werk was het verven der voormalige Zottepoort, hem na openbare aanbesteding toegewezen. Zekeren dag werd hij rechterlijk 'uitgeschud'; doch hij gelukte er in al zijne schuldeischers te voldoen, iets wat in zulk geval niet altijd gebeurt, zelfs van lieden die later met koets en paard de menschen, welke zij bedrogen, schier stuk zouden rijden. Zekeren dag gelastte hem eene herbergierster op St.-Pietters om een uithangbord te schilderen.

- Wat wilt gij uitsteken? vroeg hij de tapster.
- *In de Duive*, was 't antwoord.
- Eene zittende of eene vliegende?
- Eene vliegende.
- Goed.

En Triconi deed het. Maar eenige dagen nadien regende het, en de duif was gelijk weggevaagd. Of de bazin in gramschap schoot! Triconi, ondervraagd, gaf koelbloedig ten antwoord: Vrouw, gij hebt mij eene vliegende duif gevraagd? Welnu, wat wonder dat zij gaan vliegen is? Triconi had waterverf gebezigd, en bij den eersten regen was het bord uitgewasschen....

Aan den drank verslaafd, was al zijn geld voor jenever, en om dien drift te kunnen voldoen moest hij, geen werk meer bekomende, 't eene stuk gereedschap na 't andere verkoopen, waarna hem niets meer overbleef dan te schooien. Als bedelaar haalt men van hem een aardig woord aan. Zekeren dag de aalmoes vragende, werd hem geantwoord: "Gij zijt een jeneverbek". "In Gods naam!" zei Triconi, "indien mijne middelen het toelieten, ik dronk wijn, zooals gij...."

Men haalt nog andere trekken aan van hem. Een graankoopman wilde hem zekeren dag te werk stellen om buiten graan te gaan opkopen. Zijn antwoord was: "Om duurte in 't land te brengen en de menschen honger te doen lijden, ben ik te treffelijk opgebracht." De man was één dag liedjeszanger op de Vrijdagsmarkt, doch ontving niets; dan werd hij "afzetter" op de aardappel-

markt, taalman in 't Fransch en in 't Vlaamsch, boodschapdoener, ook voor Amor, wiens geheime brieven hij bestelde, in 't kort: grove-diamantslijper, gelijk men te Gent zegt. In 1817 ontmoette men hem bij de Clairés of fakkel-dragers aan den Franschen Schouwburg; hij stierf ongehuwd, na jaren lang niet anders aan de voeten te hebben gehad dan oude 'sletsen'.

Groote en kleine Labre, gepatenteerde schooiers

De groote Labre (labber: arme, vuile kerel - Gents woordenboek, L. Lievevrouw-Coopman), en zijn broeder de kleine Labre, waren eveneens twee gepatenteerde schooiers. Deze werkten niet 'onder den loon': min dan een halven kluit zouden zij niet ontvangen hebben. Hadden zij 'eenen krommen dobbele' (zilveren muntstuk - nvdr) in de hand, op drie tellens waren zij in de Groote Maete. De groote Labre (zoo geheeten naar zijne gestalte) was een onverbeterlijke bedelaar en luiaard, gekleed met eene grijze vest en broek, ronde klak en kloefen.

36
Waar beider verblijf was, wist men niet goed te zeggen, tenzij dat ze, van tijd tot tijd, hetzij voor verregaande verergernis op straat, of wegens gekijf en krakeel, voor twaalf of vier en twintig uren in den Mammelokker werden gedraaid. De groote Labre was zelfs honderdmaal 'vrije burger' van Gent gemaakt ('vrije burger van Gent': iemand die een nachtje had doorgebracht in in de stadsgevangenis Mammelokker, meestal om te ontzuchten - nvdr), zoodat hij er wel een jubel had mogen om vieren, en hij was ook menigmaal scholier geweest in het bedelaarsgesticht van Brugge. Te middag vond men beide gewoonlijk op de Groenselmart of aan den hoek der Korte-Kruisstraat, waar de eene of andere meid, uit erkenning voor zekere geheime boodschappen, hun eenen schotel soep of wat anders in de hand duwde.

Had Jan de Bult nog een huishouden, hoe armtierig ook, de beide Labres droegen, gelijk de Grieksche wijsgeer, al hun goed op zich. Zij sliepen op de lange pluimen, waar de melkboeren 's morgens op hunne kar mee naar Gent komen. Gingen zij over straat, schier altijd volgde hen eene bende kapoenen, die hen uitscholden, 'in den wind' staken en met vuilnis bekladden. Beiden eindigden hun leven in het gevang.

Kokedie, spekkenverkoper

Kokedie was een klein oudachtig ventje, dat spekken verkocht. Het was geen Gentenaar, maar een Franschman, die eigenlijk Quartier heette. Op het uur, dat de schoolkinderen op weg waren, stond hij aan den eenen of anderen hoek eener straat met zijne groote blikken doos, gewoonlijk aan den hoek der Groote Zikkel, op de Hoogpoort; verder in den dag ging hij de stad rond met zijne spekken, een refrein zingende met eene stem, die uit eenen diepen kelder scheen te komen:

Il ne dira plus: Kokedie,

Kokedij!

Telkens twee- of meermalen herhaald, en dat hij besloot met een ander deuntje, eentonig en somber:

De groote klok van Haarlem ...

We moeten niet zeggen dat de jongens altemaal meezongen? (Later kwam er nog een tweede Kokedie voor de proppen. Beiden worden meer uitgebreid beschreven door Andelhof – nvdr).

Laguerre, verlopen foorwerker

Evenmin Gentenaar was Laguerre. Zijn vader, een Antwerpse sjouwerman, liet hem zijne opvoeding halen op straat, zoodat in hem noch leeren noch werken stak. Te Antwerpen zeilde hij rond in een kostuum, hetwelk min of meer op dat eens lijkbidder geleek, allerlei gekke toeren of poetsen uitstekende, levende ... God weet waarmee, totdat hij op zekeren dag, zonder vader of moeder te verwittigen, een barakkengezelschap (reizende entertainer-troep of circusje op foren – nvdr) naar Holland volgde, waar hij de rol van *propre-à-rien* vervulde, of liever, tot alles behalve fatsoenlijke dingen gebezigd werd. Nu werd hij, behoorlijk toegetakeld, aan het publiek voorgesteld als Laplander, of als wildeman uit de bosschen van Brazilië; dan diende hij, vooraan in de tent, tot 'komiek' allerlei dwaasheden verkoopende en elken minuut eene van die 'oorvegen' ontvangende, die groote en kleine kinderen doen schokken van lachen. Hij ging ook rond met wafeltjes en kon de koopers een aardig woord toevoegen. Door eigene behendigheid en opmerking bij anderen wist Laguerre, gelijk de straatloopers hem noemden, op den duur te escamoteeren (goochelen) als weinigen, gebruikende daartoe niets dan een handvol kaarten en drie bolleken.

Van 't eene gezelschap bij 't andere gesukkeld, zoals 't met fooregasten gaat, nu eens breed levende, dan meer stampen ontvangend dan eten, ging hij ten laatste voor eigen rekening 'werken'. Alle kermissen liep hij af, nu eens met een gouden horloge in elken vestzak, en met gouden kettingen van een vinger dik, dan met ringen aan al zijne vingers, diamanten spelden in den halsdoek, met eenen hoogen hoed, eenen Almavivamantel (lange mantel met brede kraag, typisch gedragen door hoge Spaanse heren - nvdr) en hooge rijleerzen, als't seizoen goed was; op andere tijden dartelde hij rond met eenen blauwen kiel, zonder halsdoek, en verder allerellendigst gekleed.

De man was ten gevolge van liefdesverdriet in de hersens geraakt. Eene rijdster van de renbaan Gautier had zijn hart getroffen; hij vroeg haar ten huwelijke, maar hij werd afgewezen. Wat deed hij? Hij begon te drinken, en viel hoe langer hoe lager. Om zijnen nieuwen drift te kunnen voldoen gebruikte hij sommige onwettige middelen, zoodat de rechtbank te Kortrijk hem op zekeren dag veroordeelde tot drie maanden gevang.

Hij was krankzinnig toen hij te Gent kwam. Menige onder onze lezers zullen zich nog den ongelukkige herinneren, de straat op en neer wandelende, soms barvoets, of met eenen sluier om de lenden, met gapend schoeisel en eenen witten hoed. Hij ging in de kroegen zijne goocheltoeren verrichten voor het werkvolk, dat hem gaarne zag, hem tracteerde en hem enige centen in de hand duwde. Te midden van de winter kon men hem door de straten zien slenteren, zonder halsdoek, met half ontbloote borst, den hoed in de hand, nu en dan eenen vreemden kreet slakende als ware hij wezenlijk eenen wildeman geweest, het volk aansprekende op den toon van eenen declamator of in twist met kleine kapoenen. Jenever was zijn eenigst verlangen.

Na eenen tijd lang de straten van Gent in roer en 't geduld der politie op harden proef gesteld te hebben, was men ten laatste verplicht den geduchten straatheld, leevend toonbeeld der verwaarloosde opvoeding, op te sluiten in het krankzinniggesticht, waar hij zijn ellendig leven eindigde.

Andere straathelden bij Sint-Baafs

Omtrent dien tijd bloeiden te Gent nog andere straathelden van het slag van Jan den Bult, echte typen, welke men iederen dag omtrent de St.-Baafskerk kon opmerken.

38 **Titalo** kon met groote moeite spreken en zich zeer slecht doen verstaan. Hij bedelde, maar afschrik hebbende van den Gentschen Mammelokker en 't Brugsche Spinhuis (wellicht de hoger vermelde instelling voor opgepakte bedelaars en hier foutief gebruikt: een spinhuis was als tuchthuis voor vrouwen de tegenhanger van het rasphuis voor mannen - nvdr), ging hij rond met phosphoordoosjes (lucifers), toen deze eerst in 't gebruik kwamen. Hij zegde Titalo te heeten, omdat hij zijnen naam niet beter wist of niet behoorlijk uit kon spreken.

Een ander ventje, dat dagelijks bij Sint - Baafs te zien was en tot spot diende van de kwajongens, heette **Balten Koest...t**. 't Was een klein, dik mannetje met eenen blauwen kiel tot aan de hielen, en die moeilijk spreken kon. Hij bedelde, gelijk de vorengenoemde. De **Rattesteert** was ook een klein ventje, met een groot 'kletshoofd', waar hier en daar eene lok grijs haar over hing. Gekleed met eene morsige gescheurde klak en eenen slordigen blauwen kiel, gebaarde hij vodden te rapen en oud ijzer te koopen, maar deed weinig meer dan schooien.

Dan had men nog: de zoogenoemde **Jan Tesarre**, **Pier Lampet**, **Cies mijn windbol**, allen straathelden wier naam nog zeer goed gekend is bij Gentenaars van 'zekere jaren', maar waar 't opkomend geslacht niets van weet.

Sluiten wij de lijst van Gentsche straattypen af met de vermelding van **Kalmoes**, weeral een klein persoontje, gebocheld, en die aan eenen langen over den schouder gelegde stok, gekromd als eenen bisschopsstaf, eene mand

droeg met kalmoes (racine d'acore, destijds in de keuken gebruikt als smaakversterker - nvdr) gevuld, dat hij genoeg te verkoopen wist om zijn droog broodje mee te verdienen. Deze, 't moet gezegd, was geen grof personage, hoewel de straatjongens hem ook al plaagden met hem *kalmoes! kalmoes!* achterna te roepen

Tot zover Frans De Potter. Zo te zien verschilden 'zijn' vroegere bedelaars aanmerkelijk van hun recente Oost-Europese lotgenoten. Het waren, zonderlingen, alcoholisten, min of meer clochard, zonder uitzondering allemaal mannen. Of wordt de vergelijking vertekend doordat onze bron een keuze maakte en de 'schilderachtige' figuren uit een hoop naamloze sukkelaars pikte?

We kunnen deze beschrijving niet beter beëindigen dan met het typisch 19de-eeuwse moraliserend slot dat Frans De Potter zelf neerschreef:

Gelukkig hebben deze typen geene school gevormd: de stad Gent bezit geene straathelden meer, die tot spot of walg, zeggen we het maar, tot schande dienen der bevolking. De verspreiding van het onderwijs, gevoegd bij de ernstige inrichting der politie, hebben ergerlijke tooneelen, als zulke door bovengenoemde straatgasten geleverd werden, onmogelijk gemaakt.

Tussendoortje

Ivm 'Klanten Lokken' in Gent lezen we op <http://www4.gent.be/gent/bestuur/politiereglementen/Politie/>

Titel IX quater – Publiek toegankelijke inrichtingen

Artikel 27 quater : Het is verboden om de aandacht van het publiek op de openbare weg te trekken of klanten te lokken tot het bezoeken van een publiek toegankelijke inrichting, onder meer door te dansen of andere aandachttrekkende bewegingen te maken die zichtbaar zijn van op de openbare weg of door op de ruiten te tikken of andere geluiden te maken die hoorbaar zijn van op de openbare weg.

Artikel 27 quinquies : Het is verboden om publiek toegankelijke inrichtingen uit te baten waar op systematische wijze de aandacht van het publiek getrokken wordt op de wijzen beschreven in artikel **27 quater**.